

Warszawa, dnia 20 lipca 2015 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-503-21/15

INFORMACJA

**o zasadach i sposobie zgłaszania kandydatów na senatorów w wyborach do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 25 października 2015 r.**

W sprawach nieuregulowanych w dziale IV Kodeksu wyborczego „Wybory do Senatu”, na podstawie art. 258 Kodeksu wyborczego stosuje się odpowiednio przepisy działu III „Wybory do Sejmu”. W związku z tym, ilekroć przy opisie trybu postępowania zostanie podany przepis z działu III Kodeksu wyborczego oznacza to, że ma on zastosowanie przy zgłaszaniu kandydatów na senatora.

1. **Uprawnionymi do zgłaszania kandydatów na senatora** są komitety wyborcze utworzone w celu zgłaszania list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów lub tylko kandydatów na senatorów, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej postanowienie (uchwałę) o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 98).
2. **Kodeks wyborczy określa następujące warunki zgłoszenia kandydatów na senatorów:**
 - komitet wyborczy może w okręgu wyborczym zgłosić tylko jednego kandydata na senatora (art. 264 § 1);
 - komitet wyborczy partii politycznej, która wchodzi w skład koalicji wyborczej utworzonej dla wspólnego zgłaszania kandydatów na senatorów lub dla wspólnego zgłaszania list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów, nie może samodzielnie zgłaszać kandydatów na senatorów (art. 263 § 1). Komitet wyborczy partii politycznej może natomiast zgłaszać samodzielnie kandydatów na senatorów, jeżeli partia wchodzi w skład koalicji wyborczej utworzonej wyłącznie w celu wspólnego zgłaszania list kandydatów na posłów;
 - kandydat na senatora może być zgłoszony tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko w ramach zgłoszenia przez jeden komitet wyborczy (art. 264 § 2);

- nie można kandydować równocześnie na posła i na senatora (art. 193 § 2);
- kandydatem na senatora może być tylko obywatel polski mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów osiągnął wiek 30 lat (art. 99 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Nie może być kandydatem na senatora osoba:

- a) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
 - b) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
 - c) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu,
 - d) skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - e) wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów;
- zgłoszenie kandydata na senatora wymaga poparcia podpisami co najmniej 2 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu (art. 265 § 1 i § 5).

Kandydata na senatora w danym okręgu wyborczym zgłasza się do właściwej okręgowej komisji wyborczej nie później niż do godz. 24.00 w dniu 15 września 2015 r. (art. 211 § 1).

3. Uprawnionym do zgłoszenia kandydata na senatora w imieniu komitetu wyborczego jest pełnomocnik wyborczy lub osoba imiennie przez niego upoważniona (art. 211 § 4). Upoważnienie powinno zawierać pełną nazwę komitetu wyborczego oraz nazwisko i imię pełnomocnika wyborczego udzielającego upoważnienia, wskazanie zakresu udzielonego upoważnienia oraz dane osoby upoważnionej. Treść upoważnienia powinna zawierać wyraźne stwierdzenie, iż osoba wymieniona w upoważnieniu — **z podaniem jej nazwiska, imion, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL** — została upoważniona przez pełnomocnika wyborczego do zgłoszenia kandydata (lub kandydatów) w imieniu wymienionego z nazwy komitetu wyborczego w okręgu wyborczym nr (lub okręgach wyborczych nr) do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Zakres upoważnienia może obejmować również zgłaszanie list kandydatów na posłów, wyznaczanie mężów zaufania do obwodowych komisji wyborczych (wystawianie im stosownych zaświadczeń), a także pełnienie funkcji męża

zaufania przy wskazanej okręgowej komisji wyborczej (art. 103). Upoważnienie powinno być opatrzone datą wystawienia i własnoręcznym podpisem pełnomocnika wyborczego.

Kandydata na senatora zgłasza osobiście, na piśmie, pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona (art. 211 § 4).

4. W zgłoszeniu należy wskazać:

- **nazwisko i imię osoby zgłaszającej kandydata na senatora** ze wskazaniem, czy zgłoszenia dokonuje pełnomocnik wyborczy, czy upoważniona przez niego osoba;
 - **nazwę komitetu wyborczego**, w którego imieniu dokonywane jest zgłoszenie kandydata na senatora ze wskazaniem adresu jego siedziby;
 - **oznaczenie numeru okręgu wyborczego do Senatu**, w którym kandydat zostaje zgłoszony;
 - **nazwisko, imię (wszystkie imiona zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji ludności), zawód i miejsce zamieszkania kandydata** (art. 212 § 1) **oraz nazwę lub skrót nazwy partii politycznej, której kandydat jest członkiem** (nie więcej niż 45 znaków drukarskich, wliczając spacje — art. 212 § 2). Przy nazwisku kandydata, który nie należy do żadnej partii politycznej należy obowiązkowo umieścić adnotację „nie należy do partii politycznej”. Zgłaszający może wnosić, by przy nazwisku kandydata, **który nie należy do partii politycznej**, umieścić adnotację „popierany przez
- ” wymieniając nazwę lub skrót nazwy tylko jednej partii politycznej, która popiera kandydata (nie więcej niż 45 znaków drukarskich, wliczając spacje). Poparcie kandydata powinno być potwierdzone pismem właściwego statutowego organu danej partii, które należy dołączyć do zgłoszenia kandydata (art. 212 § 3). Wniosek o takie oznaczenie może być zawarty w zgłoszeniu lub w odrębnym piśmie; zgłoszenie tego wniosku wraz z załączonym potwierdzeniem organu statutowego partii możliwe jest wyłącznie w czasie zgłaszania kandydata. Potwierdzenia poparcia może dokonać również terenowy organ statutowy partii, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego.

Zgłaszający wskazuje w zgłoszeniu nazwę lub skrót nazwy komitetu wyborczego, którym należy oznaczyć zarejestrowanego kandydata na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania (art. 212 § 4). Wskazany skrót nazwy komitetu

wyborczego nie może różnić się od określonego w zawiadomieniu, o którym mowa w pkt 1.

Przykładowy wzór zgłoszenia kandydata na senatora stanowi załącznik nr 1 do informacji.

5. Zgłoszenie każdego kandydata na senatora powinno być poparte podpisami co najmniej 2 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym (art. 265 § 1 i § 5). Do wymaganej liczby co najmniej 2 000 wyborców popierających zgłoszenie kandydata na senatora komitetu wyborczego wyborców nie zalicza się podpisów wyborców popierających utworzenie tego komitetu.

Prawidłowo sporządzony wykaz podpisów wyborców udzielających poparcia kandydatowi na senatora zawiera na każdej stronie:

- **nazwę** (nie skrót nazwy) **komitetu wyborczego** zgłaszającego kandydata;
- adnotację: „**Udzielam poparcia kandydatowi na senatora**
..... (nazwisko i imię — imiona) zgłaszanemu
przez (nazwa komitetu wyborczego)
w okręgu wyborczym nr (numer okręgu) **w wyborach do Senatu**
Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 25 października 2015 r.”;

a następnie

- **czytelnie wpisane nazwiska, imiona, adresy zamieszkania, numery ewidencyjne PESEL oraz własnoręczne podpisy wyborców** udzielających poparcia (art. 265 § 3).

Adres zamieszkania obejmuje: nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady) oraz nazwę ulicy i numer domu oraz numer lokalu (mieszkania). Podawanie kodu pocztowego nie jest wymagane. W miejscowościach, w których nie ma ulic konieczne jest wskazanie numeru domu (posesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. Brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie. Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania

w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem.

Przykładowy wzór wykazu podpisów wyborców udzielających poparcia kandydatowi na senatora stanowi załącznik nr 2 do informacji.

6. **Do zgłoszenia każdego kandydata na senatora należy dołączyć:**

- **upoważnienie wystawione przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego** do zgłoszenia kandydata na senatora, **jeżeli zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego** (zob. pkt 3);
- ewentualny **wniosek o oznaczenie kandydata**, który nie należy do żadnej partii politycznej, nazwą partii popierającej kandydata, jeżeli wniosek ten nie został zawarty w treści zgłoszenia;
- **pismo organu statutowego partii politycznej potwierdzające poparcie partii** dla kandydata (zob. pkt 4);
- **oświadczenie** pełnomocnika wyborczego lub osoby upoważnionej do zgłoszenia kandydata, **stwierdzające liczbę podpisów wyborców popierających kandydata na senatora** objętych wykazem podpisów (art. 212 § 5 pkt 1);
- **wykaz podpisów wyborców popierających kandydata na senatora;**
- **pisemną zgodę kandydata na kandydowanie na senatora** w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 25 października 2015 r., ze wskazaniem numeru okręgu wyborczego, w którym kandydat wyraża zgodę na kandydowanie oraz nazwy komitetu wyborczego, z którego zgłoszenia kandydat zgadza się kandydować.

Zgoda na kandydowanie powinna zawierać: imię (imiona), nazwisko, nazwisko rodowe, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, adres zamieszkania, obywatelstwo, numer ewidencyjny PESEL kandydata oraz wskazanie nazwy partii, do której kandydat należy lub stwierdzenie, że nie należy do partii politycznej. Zgodę na kandydowanie kandydat opatruje datą i własnoręcznym podpisem (art. 212 § 5 pkt 2); *Przykładowy wzór zgody na kandydowanie na senatora stanowi załącznik nr 3 do informacji;*

- **pisemne oświadczenie kandydata o posiadaniu prawa wybieralności** (art. 212 § 5 pkt 4). Oświadczenie może być złożone na jednym dokumencie wraz ze zgodą na kandydowanie. *Przykładowy wzór zgody na kandydowanie na senatora*

stanowiący załącznik nr 3 do informacji zawiera oświadczenie o posiadaniu prawa wybieralności;

- **oświadczenie kandydata urodzonego przed dniem 1 sierpnia 1972 r.** dotyczące pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

Oświadczenie składa się według wzoru stanowiącego załącznik Nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2013 r. poz. 1388) — art. 212 § 5 pkt 3. **Kandydat, który odpowiednio nie pracował, nie pełnił służby ani nie był współpracownikiem** organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. **wypełnia tylko pierwszą stronę** części A formularza oświadczenia lustracyjnego, pozostawiając puste (niewypełnione) pozostałe strony. Prawidłowe wypełnienie polega na podaniu wymaganych informacji o charakterze osobowo-ewidencyjnym oraz **podkreśleniu** właściwej treści oświadczenia (np. nie pracowałem/nie pracowałam, itd.).

Kandydat, który **odpowiednio pracował, pełnił służbę lub był współpracownikiem** organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. wypełnia następną stronę części A formularza oświadczenia lustracyjnego oraz część B.

Wzór oświadczenia lustracyjnego stanowi załącznik Nr 4 do niniejszej informacji.

Jeżeli kandydat uprzednio złożył oświadczenie według wskazanego wyżej wzoru, zamiast oświadczenia składa informację o złożeniu oświadczenia, według wzoru stanowiącego załącznik Nr 2a do powołanej ustawy.

Wzór ten stanowi załącznik Nr 5 do niniejszej informacji.

Z obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego lub informacji o złożeniu oświadczenia zwolnieni są kandydaci urodzeni 1 sierpnia 1972 r. i później.

7. **Po zgłoszeniu kandydata na senatora niedopuszczalna jest** zmiana lub uzupełnienie oznaczenia przy nazwisku kandydata o partii politycznej popierającej kandydata, który nie należy do żadnej partii politycznej (art. 212 § 6). Wyjątek od tej zasady ustala art. 265a Kodeksu wyborczego, który przewiduje, iż w przypadku gdy nazwisko kandydata na senatora skreślono na skutek jego śmierci, komisja zawiadamia osobę zgłaszającą kandydata o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Zgłoszenie

kandydata może nastąpić najpóźniej w dniu 12 października 2015 r. (termin przedłużony zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego) i nie wymaga zbierania podpisów wyborców popierających zgłoszenie kandydata.

8. W sprawach przyjmowania zgłoszeń kandydatów na senatora przez okręgową komisję wyborczą i kontroli poprawności zgłoszenia oraz rejestracji kandydatów na senatora stosuje się odpowiednio przepisy art. 213-218 Kodeksu wyborczego. Od postanowień okręgowej komisji wyborczej, o których mowa w art. 215 § 3 i 4, art. 216 § 2 i art. 217 § 2 Kodeksu wyborczego zgłaszającemu kandydata służy prawo odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej, **w terminie 3 dni** od dnia doręczenia postanowienia okręgowej komisji wyborczej (art. 218 § 2).

— * —

W załącznikach do niniejszej „Informacji” Państwowa Komisja Wyborcza zamieszcza, do wykorzystania pomocniczo, wzory dokumentów związanych ze zgłoszeniem kandydata na senatora.

Zastępca Przewodniczącego
Państwowej Komisji Wyborczej

Wiesław Koziulewicz